

راز پویایی مسجد حضرت رقیه (س) محله سعدآباد

اینجا کار مردم روی زمین نمی ماند

صدرامساجد، بخشی از هویت اجتماعی و معنوی محلات هستند. اما در این میان، برخی از آن ها به جز یک بنای عبادی، تبدیل به «خانه دوم» اهالی می شوند؛ زیرا آجر به آجرش را خودشان با عشق، ایمان، دلسوزی و همکاری کنار هم نشانده اند. مسجد حضرت رقیه (س) در خیابان دانشسرای ۸ محله سعدآباد مشهد، یکی از همین مسجدهاست؛ بنایی که با عشق مردم و خیران ساخته شده است. روایت ساخت این مسجد از سال ۱۳۵۸ آغاز شد؛ زمانی که یکی از باغ داران محله، قطعه ای از دارایی اش را برای رضای خدا کنار گذاشت تا اهالی محل، مسجدی نزدیک داشته باشند. از همان روزهای نخست، مسجد حضرت رقیه (س) فقط جای اقامه نماز نبود؛ پایگاهی بود برای انس، دوستی، حل اختلافات خانوادگی، اعزام رزمندگان، کمک به نیازمندان و تربیت نسل جدیدی از جوانان مسجدی. قدیمی های محله و اعضای نخستین هیئت اماند رباره شکل گیری، ساخت، فعالیت ها و وضعیت کنونی این مسجد برای ماصحبت کردند.

پای کار مسجد است. او می گوید: کم کم با کمک های کوچک و بزرگ مردم، وسایل مسجد کامل شد و امروز هر چیزی که در آن دیده می شود، اثر قدم های مخلصانه مردم است.

شهادت ۳۲ اعزامی از مسجد

ساخت بنا که پیش رفت، نوبت اقامه نماز جماعت رسید. هنوز مسجد تکمیل نشده بود، اما عزم اهالی برای برپایی نماز از ساخت و ساز جلوتر بود. یکی از خاطراتی را که حاج شیخ عباس حیدری برای بقیه تعریف کرده است، آقا محمد علی بازگومی کند می گوید: اولین نماز جماعت را حاج شیخ عباس حیدری در کنار آقامرتضی توکلی و آقای وطن پرست در زیرزمین نیمه تمام مسجد اقامه کرد. نمازی سه نفره، اما پراز حس معنویت که بعد ها صدها نمازگزار را به این مسجد کشاند. این خاطره ای است که همیشه برای جوان ترها بازگو می کنیم تا برای کارهایشان، عزم راسخ و پشتکار داشته باشند.

مسجد حضرت رقیه (س) در دوران جنگ تحمیلی به پایگاه اعزام نیرو تبدیل شد. پایگاه بسیج شهید منتظری که در دل مسجد شکل گرفت، نقش بسیار مهمی در ثبت نام، اعزام و پشتیبانی جبهه ها داشت. آقامرتضی می گوید: این مسجد اعزامی های زیادی به جبهه داشته است و ۳۲ نفر از این افراد به شهادت رسیدند که عکسشان در مسجد نصب شده است.

آقامرتضی خاطرات دیگری هم از آن دوران دارد و می گوید: آن زمان همراه حاج آقا حیدری بانیان در محله می چرخیدیم و کمک های مردمی را جمع می کردیم و به پشتیبانی جبهه می فرستادیم. اکثر جوانان پایگاه، بارها به جبهه اعزام شدند.

مسجدی برای همه، از کودکان تا بزرگ سالان

این مسجد در طول هفته، برنامه های متنوعی دارد. قرائت و تفسیر قرآن و نهج البلاغه، برگزاری دعای توسل و کمیل و مناسبت های مذهبی در طول سال و دعوت از روحانیون مختلف برای جلسه سخنرانی از راهکارهای جذب مخاطب است.

از روزهای اول تا امروز، یکی از هدف های مهم مسئولان مسجد، جذب مردم، به ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان به این مکان معنوی بوده است؛ امام جماعت مسجد، حجت الاسلام والمسلمین مسعودی، می گوید: یکی از راه های علاقه مند کردن مخاطب به ویژه در رده سنی کم، برگزاری مسابقات ورزشی، اعتکاف دانش آموزی، حلقه های صالحین و اردوهای تفریحی مخصوص گروه های سنی کودک و نوجوان است که مسئولیت این فعالیت ها را پایگاه بسیج نسل ظهور مسجد بر عهده دارد. همچنین برای جذب کودکان و نوجوانان، جوایز تشویقی در نظر گرفته شده است و بخش مهم بودجه مسجد به فعالیت های فرهنگی جوانان اختصاص می یابد.

زمین باغی، به مسجد تبدیل شد

مسجد حضرت رقیه (س)، امروز در دل خیابان دانشسرای ۸ واقع شده است، اما زمانی نه چندان دور، این محدوده هنوز خیابان کشی نشده بود و تنها باغ هایی داشت که بخشی از آن ها به نام عبدالمجید ادیان ثبت شده بود. مرتضی توکلی، هفتاد و شش ساله، از اولین اعضای هیئت امان و نخستین فرمانده پایگاه بسیج مسجد، می گوید: خدا بیامرز آقای آدمیان در میدان صاحب الزمان (عج) حمام داشت و باغ های زیادی در این اطراف متعلق به او بود. اهالی با او صحبت کردند و گفتند می خواهیم مسجدی نزدیک و در دسترس بسازیم. او هم سه قطعه از زمین های باغی اش را برای ساخت مسجد کنار گذاشت و از میان آن ها، این قطعه ششصد متری انتخاب شد. بعد هم سند را از دامادش گرفت و سپرد دست حاج شیخ عباس حیدری، اولین امام جماعت مسجد. همان جاز ما خواست که ساخت مسجد را شروع کنیم.

ساختن بادست های خالی اما پرامید

ساخت مسجد درست پس از پیروزی انقلاب اسلامی با همت مردم آغاز شد. اولین هیئت امانی مسجد را افرادی همچون حاج شیخ عباس حیدری، عبد... زارع، محمد علی قنیان، محمد تلافی، محمد نوروزیان، مرتضی توکلی و تعدادی دیگر از قدیمی های محله تشکیل دادند و همه یکدل بودند. با اینکه پول نداشتند، ایمان و نیت خالص، جای همه کمبود ها را برایشان پر کرد.

آقامرتضی خاطرات آن روزها را این طور توصیف می کند: جنگ تحمیلی شروع شد و مصالح ساختمانی کم بود. از شب تا صبح برای تهیه سیمان و آهن در صف می ایستادیم. هر کدام مسئول یک بخش بودیم. من سحرهایم رفته کمیته آهن در خیابان آخوند خراسانی. خیلی وقت ها همان جاتوی صف خوابان می برد. اما هیچ وقت دست خالی بر نمی گشتم.

خیرانی که آرام و بی نام آمدند و رفتند

یکی از بخش های زیبای تاریخ مسجد، حضور خیرانی است که نامشان شاید روی تابلو ها نیامده اما در محبتشان بر دیوارهای مسجد باقی مانده است. از جمله آن ها نصرت باقلوا، بانویی اصلالتاشیرازی است که سال هادر محله زندگی می کرد. او زمینی نزدیک بوستان ملت داشت و به آقای توکلی گفته بود که می خواهد سهم خودش از زمین را برای ساخت مسجد بدهد. آقامرتضی توکلی تعریف می کند که آن زمان همراه چند نفر از هیئت امان و نصرت خانم موفق شدند زمین را به فروش برسانند و نصف مبلغ را که سهم نصرت خانم بود، برای خرید آهن طبقه بانوان اختصاص دادند.

فرش های مسجد نیز از اتحادیه فرش ماشینی مشهد تهیه شد. محمد علی میر، یکی دیگر از اعضای هیئت امانی قدیم و همچنان

خدمت به مجاوران و زائران

مسجد حضرت رقیه (س) تنها محل عبادت نیست؛ بلکه مرکز کمک رسانی به نیازمندان حاشیه شهر نیز هست. ماهیانه یک یاد و گوسفند با کمک خیران قربانی می شود و گوشت آن به دست مستمندان می رسد. در حوادث مختلف مانند زلزله یا بحران هایی همچون جنگ غزه، کمک های مردمی از مسجد جمع آوری و ارسال می شود. امام جماعت مسجد می گوید: آشپزخانه مسجد، دوسال پیش به همت آقای قنیان راه اندازی شد. او یکی از نمازگزاران مسجد و فرهنگی بازنشسته است که دستی هم در آشپزی دارد و مسئولیت آشپزخانه را هم بر عهده گرفته است.

در سال های اخیر، مسجد در دهه آخر صفر، میزبان زائران امام رضا (ع) بوده است و موبک ها از فضای آشپزخانه برای خدمت به این زائران استفاده کرده اند.

اهالی محله تلاش کرده اند مسجد همیشه پرجمعیت باشد. حاج آقامسعودی توضیح می دهد: همان گونه که رهبر انقلاب تأکید کرده اند که مسجد، هسته مقاومت است و مقاومت فقط نظامی نیست، بلکه فرهنگی و تربیتی است، مانیز تلاش کردیم این هسته مقاومت فرهنگی را پررنگ نگه داریم.

به گفته او راز ماندگاری فعالیت های مسجد حضرت رقیه (س) مردمی بودن آن است؛ هیچ کار یا برنامه ای روی زمین نمی ماند. هر کس هر کاری از دستش برمی آید، انجام می دهد و همین روحیه باعث شده است مسجد حضرت رقیه (س) نه تنها جای عبادت، بلکه مرکز زندگی اجتماعی، فرهنگی و معنوی محله سعدآباد باشد.